

REGIONAL UTVECKLINGSPLAN
FÖR STOCKHOLMSREGIONEN

UTSTÄLLNING
27 JUNI–3 NOVEMBER 2017

RUFS 2050

Europas mest attraktiva storstadsregion

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, TRF, arbetar med regional utvecklingsplanering i Stockholms län. TRF är en del av Stockholms läns landsting, SLL, och arbetar på uppdrag av tillväxt- och regionplanenämnden, TRN. Vi möjliggör en hållbar utveckling i Stockholmsregionen genom en regional utvecklingsplanering som grundas på kvalificerat underlag och analys. Genom samverkan och kommunikation bidrar vi till att regionens aktörer når en samsyn gällande regionens utveckling. Vi tar initiativ till och skapar förutsättningar för att visioner, mål, strategier och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5, kan förverkligas.

Vi bevakar systematiskt utvecklingen i regionen och omvärlden. I vår rapportserie presenteras kunskapsunderlag, analyser, scenarion, kartläggningar, utvärderingar, statistik och rekommendationer för regionens utveckling. De flesta rapporterna har tagits fram av forskare, utredare, analytiker och konsulter på uppdrag av TRF.

Citera gärna innehållet i rapporten men uppge alltid källan. Även kopiering av sidor i rapporten är tillåtet, förutsatt att källan anges och att spridning inte sker i kommersiellt syfte. Att återge bilder, foto, figurer och tabeller (digitalt eller analogt) är inte tillåtet utan särskilt medgivande.

TRF är miljöcertifierade enligt ISO 14001 i likhet med landstingets samtliga förvaltningar. Landstingets upphandlade konsulter möter särskilt ställda miljökrav. Denna trycksak är tryckt enligt SLL:s miljökrav.

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550, 104 22 Stockholm
Besök: Norra stationsgatan 69
Telefon växel: 08-123 130 00
E-post: trf@sll.se
www.sll.se
www.rufs.se

Omslagsillustration: Kari Modén
Grafisk form och produktion: Fidelity Stockholm
Tryck: DanagårdLitho, juni 2017

RAPPORT 2017:14
TRN 2015-0015

**REGIONAL UTVECKLINGSPLAN
FÖR STOCKHOLMSREGIONEN**

RUFS 2050

Europas mest attraktiva storstadsregion

Centrala begrepp

Här förklaras generella begrepp och ord som förekommer genomgående i samrådsförslaget.

Blåstruktur

Den sammanlagda ytan av vatten inom ett geografiskt område.

Ekosystemtjänster

Produkter och tjänster som naturen skapar och som människor utnyttjar. De brukar delas in i fyra olika huvudkategorier: producerande, exempelvis mat och råvaror, kulturella, exempelvis naturupplevelser, reglerande, exempelvis vattenrening och pollinering samt understödjande, exempelvis biologisk mångfald och det hydrologiska kretsloppet.

Europa 2020

EU:s tillväxtstrategi för tioårsperioden 2010–2020 med fem överordnade mål för sysselsättning, innovation, utbildning, social sammanhållning, samt energi och klimat som ska uppnås före 2020.

Flerkärnighet

Flera tätorter i en funktionell region som kompletterar varandra när det gäller framför allt service, arbetsplatser och boende.

Framskrivningar

Beräkning av den genomsnittliga framtida utvecklingen av befolkningens mängd fram till ett visst år, utifrån att parametrar som födelsetal, dödstal, inflyttning och utflyttning följer vissa mönster. Dessa skiljer sig från befolkningsprognoser som beräknar den framtida befolkningen per år. Hänsyn kan då även tas till hur förändringsfaktorer som bostadsbyggande och konjunktursvängningar påverkar utvecklingen. Framskrivningar görs också för ekonomisk utveckling och sysselsättning.

Grönstruktur

Grönstruktur är den sammanhängande väven av grönska som finns både mellan husen i tätorter, i anslutning till bebyggelsen och i det omgivande landskapet. Den regionala grönstrukturen i RUF5 består av tätortsnära gröna kilar och stora samlade rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. De gröna kilarna ligger i anslutning till den samlade bebyggelsestrukturen och innehåller både kilområden, gröna värdekärnor och gröna svaga samband.

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsvillkor för alla människor nu och i framtiden. Utgångspunkten i RUF5 2050 är att människan är i centrum, att ekologin sätter ramarna och att ekonomin är ett medel och en förutsättning för hållbar utveckling. Det här förtydligar att social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet inte är tre separata spår utan att de hör ihop och påverkar varandra.

Inkludering

Inkludering handlar om integrerade utvecklingsprocesser i företag, organisationer och samhället i stort, processer som leder till inkluderande synsätt och motverkar exkluderande strukturer. Detta är ett villkor för att mångfald och olikheter ska kunna användas som en innovativ drivkraft för affärs-, verksamhets- och samhällsutveckling.

Interkulturellt

Interaktioner mellan personer eller grupper från skilda kulturer, med skilda modersmål och levnadsregler, som bygger på en ömsesidig förståelse och respekt dem emellan. Begreppet skiljer sig från det närbesläktade begreppet mångkulturalitet som endast avser flera kulturers parallella samexistens i ett samhälle utan att interaktioner är nödvändiga.

Resiliens

Resiliens är ett systems långsiktiga förmåga att hantera väntade och oväntade störningar och förändringar, samt att återuppbygga viktiga funktioner och att vidareutvecklas, utan att systemet kollapsar. För ett samhällsystem kan det exempelvis handla om förmågan att hantera naturkatastrofer, världsoro eller större olyckor.

Robusthet

Ett systems förmåga att stå emot kända störningar utan att förändras.

RUFS

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, vilket innebär att det är en regionplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) som också hanterar utvecklings- och tillväxtfrågor i den regionala skalan. Sedan tidigare finns RUFS 2001 och RUFS 2010.

RUS och RUP

Regional utvecklingsstrategi och Regionalt utvecklingsprogram. Dessa begrepp används synonymt. RUP återfinns i förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete.

Regional struktur

Geografisk fördelning av bebyggelse, infrastruktur och andra fysiska funktioner som påverkar mark och vatten i regionen.

Stockholmsregionen

I det här dokumentet avser begreppet Stockholmsregionen samma geografiska område som Stockholms län.

Strukturfond

EU:s struktur- och investeringsfonder, ESI, som syftar till att skapa ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom EU.

Östra Mellansverige, ÖMS

Östra Mellansverige utgörs i geografisk mening av Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län, Västmanlands län och Gävleborgs län. Det finns ett samarbete och en ambition att samordna RUFS- och RUS-processerna mellan länen.

Innehåll

Centrala begrepp.....	4
Förord.....	7
Inledning.....	8
DEL 1 Nuläge och utmaningar.....	11
Omvärld och trender	12
Stockholmsregionen är en tillväxtregion	15
Styrkor och förbättringsområden	20
Flöden och förbindelser med omvärlden	22
En del av östra Mellansverige	27
Stockholmsregionens utmaningar.....	28
DEL 2 Vision och mål	29
Europas mest attraktiva storstadsregion	30
Regionens mål, delmål och prioriteringar	32
Mål på internationell och nationell nivå.....	37
DEL 3 Regional struktur.....	41
Övergripande rumslig inriktning för östra Mellansverige	42
Övergripande rumslig inriktning för Stockholmsregionen.....	45
RUF 2050 som regionplan.....	51
Plankarta för Stockholms län	53
Bebyggelsestruktur	67
Landsbygdens rumsliga struktur	70
Skärgårdens rumsliga struktur	73
Grönstruktur	76
Transportinfrastruktur	82
Gods- och logistikstruktur	85
Teknisk infrastruktur	88
DEL 4 Tematiska frågor.....	95
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning.....	96
Det digitala samhället	102
Forskning och innovation	105
Hav, sjöar och vattendrag	108
Hälsa- och sjukvård och annan samhällsservice	113
Klimatanpassning.....	116
Klimatpåverkan	120
Kompetensförsörjning, utbildning och arbetsmarknad	124
Kultur.....	132
Kulturarv och kulturmiljö	134
Landsbygd.....	137
Miljö och folkhälsa.....	143
Naturmiljöer och grönområden	145
Regionalekonomi, näringsliv och entreprenörskap	149
Skärgården.....	152
Social sammanhållning, trygghet och tillit.....	158
Stadsbyggnad och bebyggelseutveckling	162
Tekniska försörjningssystem.....	166
Transportsystemet.....	181
DEL 5 Genomförande och uppföljning.....	197
Genomförande	198
Uppföljning och lärande	203
DEL 6 Samlad konsekvensbedömning	205
Samlad bedömning av RUF 2050	206

Till alla som utvecklar Europas mest attraktiva storstadsregion

Det går bra för Stockholmsregionen. Vi har en rekordsnabb tillväxt, ett klimatarbete i framkant och fler och fler människor, familjer och företag gör Stockholm till sin hemvist. Men vi har också stora utmaningar med bostadsbrist och segregation, stora rekryteringsbehov och en tudelad arbetsmarknad. Samtidigt har vi en knivskarp konkurrens från storstadsregioner i omvärlden. Stockholmsregionen kan bara möta de här utmaningarna med samarbete mellan kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Den regionala utvecklingsplanen är den grundplatta som det samarbetet vilar på.

Den regionala utvecklingsplanen uttrycker också Stockholmsregionens samlade vilja, ger vägledning och pekar ut den långsiktiga riktningen för vår region. Den ligger till grund för den fysiska planeringen och är en utgångspunkt för tillväxtarbetet i regionen de kommande åtta åren.

Arbetet med nästa regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050, har pågått sedan 2015. Det har krävt kunskapsutveckling och avvägningar. Men framför allt ett stort engagemang från alla aktörer i och kring regionen. Synpunkterna hittills har varit tydliga; håll fast den utpekade rumsliga strukturen och stärk regionens urbana kvaliteter och attraktivitet. Men sätt också det sociala perspektivet, samspelet mellan stad, landsbygd och skärgård liksom klimatarbetet mer i fokus och se till att det som står i planen också prioriteras och blir verklighet.

Landstingets tillväxt- och regionplanenämnd beslutade den 8 juni att ställa ut den här planen. Utställningen pågår fram till den 3 november 2017. Till planen hör också en samlad konsekvensbeskrivning. Det här är den sista fasen i arbetet, då vi ska kvalitets-säkra planens innehåll och planera för hur vi ska arbeta de kommande åtta åren. Som ordförande så är jag glad och stolt över den breda politiska enigheten kring planförslaget. Vi har bättre förutsättningar än någonsin tidigare att genomföra den regionala utvecklingsplanen.

Under utställningsperioden hoppas jag att vi alla förmår att lyfta blicken och titta på det långsiktiga perspektivet. År 2050 kommer vi vara 3,4 miljoner invånare i länet, om inte ännu fler. Vilket samhälle vill vi då leva i? Den frågan behöver vi börja arbeta med nu.

Att vara Europas mest attraktiva storstadsregion kräver det yttersta av oss alla.

Stockholm i juni 2017

Gustav Hemming

Miljö-, skärgårds- och regionplanelandstingsråd
Stockholms läns landsting

INLEDNING

RUFS 2050 är en strategisk plan med ett långsiktigt perspektiv som syftar till att hantera Stockholmsregionens långsiktiga utmaningar och stärka regionens potential. Den uttrycker Stockholmsregionens samlade vilja och ligger till grund för bland annat kommunernas och landstingets långsiktiga planering, och är en utgångspunkt för det regionala tillväxtarbetet, regionala strukturfondsprogram och infrastrukturplanering. Ett stort antal aktörer bidrar till innehållet i planen och ansvarar också för genomförandet av den.

Den regionala utvecklingsplanen fyller flera funktioner:

- Visar på regionens samlade vilja.
- Fungerar som en gemensam plattform för regionens aktörer och för samverkan med länen i östra Mellansverige.
- Är vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Bidrar till att uppfylla nationella mål, planer och program som har betydelse för en hållbar utveckling i regionen.
- Visar på kopplingar mellan olika systemperspektiv i den regionala utvecklingsplaneringen.
- Är en utgångspunkt för det regionala tillväxtarbetet.
- Anger förhållningssätt för regional samordning av mark- och vattenanvändning och för lokalisering av bebyggelse och anläggningar.
- Är en viktig utgångspunkt för den statliga trafikinfrastrukturplaneringen.

RUFS 2050 regleras genom:

- Plan- och bygglagen (2010:900) kapitel 7 om Regionplanering.
- Lag (1987:47) om regionplanering för kommunerna i Stockholms län anger att Stockholms läns landsting är ansvarigt regionplaneorgan för länets 26 kommuner.
- Landstinget ska enligt plan- och bygglagen (2010:900, 7 kap) bevaka regionala frågor och fortlöpande lämna underlag i sådana frågor för kommunernas och statliga myndigheters planering.
- Landstinget får enligt plan- och bygglagen (2010:900, 7 kap) anta en regionplan för hela regionen eller del av den.
- En regionplan ska enligt plan- och bygglagen (2010:900):
 1. vara vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser
 2. ange grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk om det har betydelse för regionen.
- En regionplan ska enligt miljöbalken (1998:808, 6 kap) och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar miljöbedömas och konsekvenserna ska beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning.

- Regionplanen är vägledande för alla myndigheter som i sina beslut tillämpar de så kallade hushållningsbestämmelserna i miljöbalken (1998:808, 3–4 kap).
- Förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden anger att myndigheterna ska ange om en prövad verksamhet eller åtgärd går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser, samt med de översiktsplaner, regionplaner och havsplaner som är tillämpliga i ärendet.
- Plan- och bygglagens bestämmelser anger att planläggning ska ske med hänsyn till mellankommunala och regionala förhållanden.

RUFS 2050

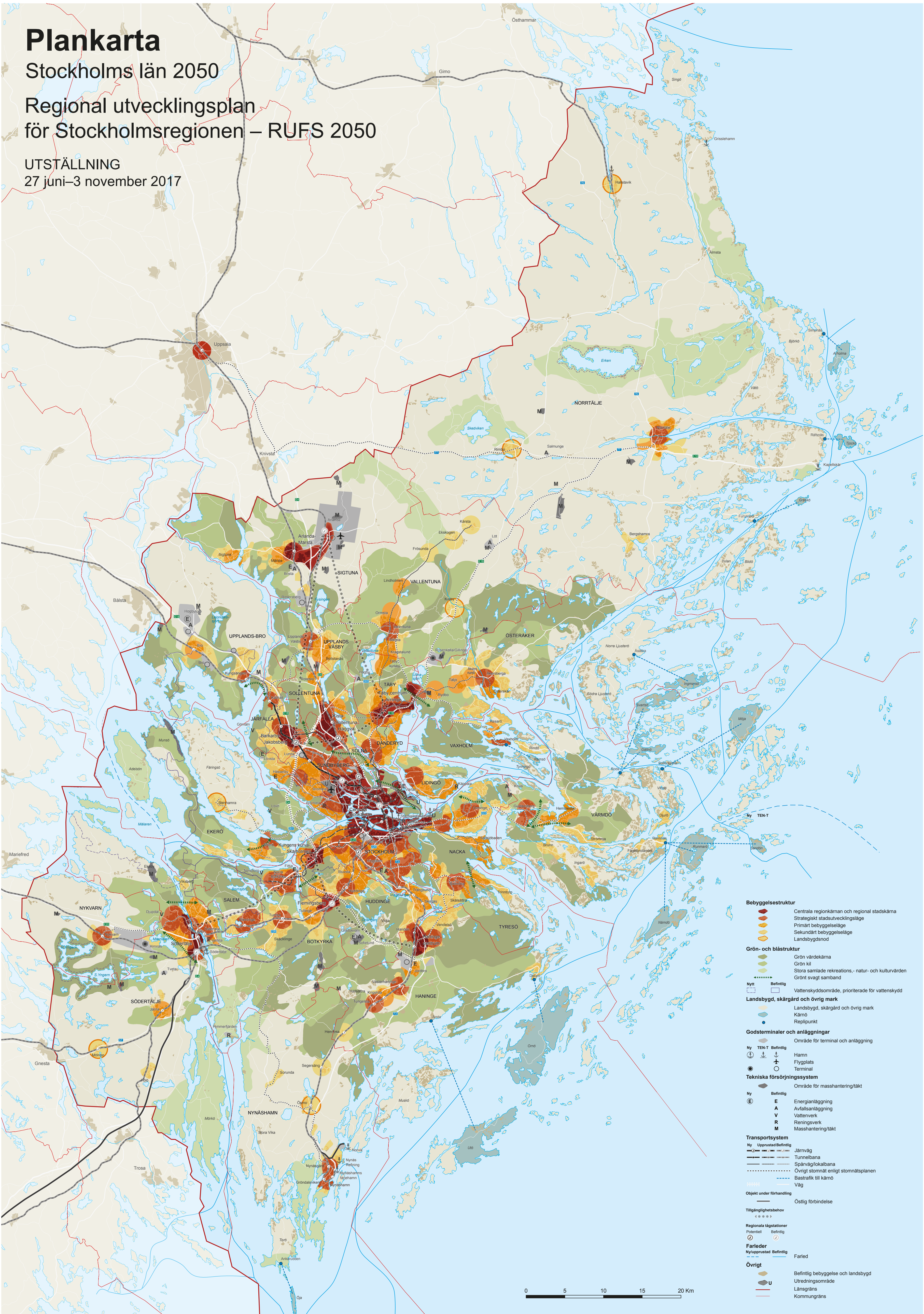
Plankarta

Stockholms län 2050

Regional utvecklingsplan
för Stockholmsregionen – RUFSS 2050

UTSTÄLLNING

27 juni–3 november 2017

- Bebyggelsestruktur**
 - Centrala regionkärnan och regional stadskärna
 - Strategiskt stadsutvecklingsläge
 - Primärt bebyggelseläge
 - Sekundärt bebyggelseläge
 - Landsbygdsnod
- Grön- och blåstruktur**
 - Grön värdekärna
 - Grön kil
 - Stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden
 - Grönt svagt samband
- Nytt Befintlig**
 - Vattenskyddsområde, prioriterade för vattenskydd
- Landsbygd, skärgård och övrig mark**
 - Landsbygd, skärgård och övrig mark
 - Kärna
 - Replipunkt
- Godsterminaler och anläggningar**
 - Område för terminal och anläggning
 - Ny TEN-T Befintlig
 - Hamn
 - Flygplats
 - Terminal
- Tekniska försörjningssystem**
 - Område för masshantering/täkt
 - Ny Befintlig
 - E Energianläggning
 - A Avfallsanläggning
 - V Vattenverk
 - R Reningsverk
 - M Masshantering/täkt
- Transportsystem**
 - Ny Upprustad Befintlig
 - Järnväg
 - Tunnelbana
 - Spårväg/lokalbana
 - Övrigt stommät enligt stommätplanen
 - Bastrafik till kärna
 - Väg
- Objekt under förhandling**
 - Östlig förbindelse
- Tillgänglighetsbehov**
 -
- Regionala tågstationer**
 - Potentiel Befintlig
- Farleder**
 - Ny/upprustad Befintlig
 - Farled
- Övrigt**
 - Befintlig bebyggelse och landsbygd
 - Utredningsområde
 - Länsgrens
 - Kommungrens

0 5 10 15 20 Km

SAMLAD KONSEKVENSBESKRIVNING AV

RUFS 2050

Europas mest attraktiva storstadsregion

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, TRF, arbetar med regional utvecklingsplanering i Stockholms län. TRF är en del av Stockholms läns landsting, SLL, och arbetar på uppdrag av tillväxt- och regionplanenämnden, TRN. Vi möjliggör en hållbar utveckling i Stockholmsregionen genom en regional utvecklingsplanering som grundas på kvalificerat underlag och analys. Genom samverkan och kommunikation bidrar vi till att regionens aktörer når en samsyn gällande regionens utveckling. Vi tar initiativ till och skapar förutsättningar för att visioner, mål, strategier och åtaganden i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5, kan förverkligas.

Vi bevakar systematiskt utvecklingen i regionen och omvärlden. I vår rapportserie presenteras kunskapsunderlag, analyser, scenarion, kartläggningar, utvärderingar, statistik och rekommendationer för regionens utveckling. De flesta rapporterna har tagits fram av forskare, utredare, analytiker och konsulter på uppdrag av TRF.

Citera gärna innehållet i rapporten men uppge alltid källan. Även kopiering av sidor i rapporten är tillåtet, förutsatt att källan anges och att spridning inte sker i kommersiellt syfte. Att återge bilder, foto, figurer och tabeller (digitalt eller analogt) är inte tillåtet utan särskilt medgivande.

TRF är miljöcertifierade enligt ISO 14001 i likhet med landstingets samtliga förvaltningar. Landstingets upphandlade konsulter möter särskilt ställda miljökrav. Denna trycksak är tryckt enligt SLL:s miljökrav.

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Box 22550, 104 22 Stockholm
Besök: Norra stationsgatan 69
Telefon växel: 08-123 130 00
E-post: trf@sll.se
www.sll.se
www.rufs.se

Konsulter: Oskar Wallgren, Andrea Utas, Viktor Melin, Judith Kupersmidt
WSP Samhällsbyggnad

Omslagsillustration: Kari Modén
Grafisk form och produktion: Fidelity Stockholm
Tryck: DanagårdLitho, juni 2017

RAPPORT 2017:13
LS 2015-0015

SAMLAD KONSEKVENSBESKRIVNING AV

RUFS 2050

Europas mest attraktiva storstadsregion

Förord

RUFS 2050 har stärkt hållbarhet som fokus och mål som eftersträvar ett integrerat hållbarhetsperspektiv för social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Därför görs en samlad konsekvensbedömning av RUFS 2050, som hanterar alla aspekter av hållbarhet.

Enligt lagstiftningen ska en regionplan miljöbedömas och bedömningen ska dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning. Denna rapport utgör en samlad konsekvensbeskrivning av RUFS 2050 som även uppfyller lagens krav på en miljökonsekvensbeskrivning.

Den samlade konsekvensbedömningen har bedrivits parallellt med framtagandet av RUFS 2050, rapporten har tagits fram av en extern konsultgrupp i samarbete med landstingets ansvariga tjänstepersoner.

Hanna Wiik
Förvaltningschef
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	7
1 Inledning	12
2 Utgångspunkter och metod	14
3 RUF5 2050:s huvudsakliga innehåll	19
4 RUF5 2050:s påverkan på regionala strukturer och system	27
5 Konsekvenser för de som bor, vistas och verkar i regionen.....	32
6 Konsekvenser för miljön	41
7 Ekonomiska konsekvenser	50
8 RUF5 2050:s genomförbarhet	52
9 Miljöns sannolika utveckling om RUF5 2050 inte genomförs	54
10 Samlad bedömning av RUF5 2050	59
11 Uppföljning och styrning	63

Sammanfattning

Den här rapporten redovisar resultatet av den samlade konsekvensbedömningen av utställningsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2050. Lagstiftningen säger att en miljöbedömning ska genomföras för en regional utvecklingsplan och att den ska dokumenteras i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Landstinget har valt att integrera miljöbedömningen av RUFSS 2050 i en *samlad konsekvensbedömning* – en bred bedömning av planens samlade påverkan och konsekvenser, kompletterad med en bedömning av dess genomförbarhet. Upplägget är ett resultat av ett utvecklingsarbete inom landstinget med syftet att göra RUFSS 2050 mer hållbar.

Arbetet har följt lagstiftningens krav på miljöbedömning av planer och program. Den modell som har använts för att strukturera analysen och redovisningen bygger på de behov och frågeställningar som har funnits under planprocessen. Den samlade konsekvensbedömningen har inriktats på de aspekter av RUFSS 2050 som kan anses betydande och relevanta, givet dess syfte och omfattning. Analysen har avgränsats i tid, samt geografiskt och ämnesmässigt.

RUFSS 2050 tar sin utgångspunkt i en analys av förutsättningar och utmaningar för Stockholmsregionen. Den vision som formuleras – Europas mest attraktiva storstadsregion – är densamma som i tidigare regionala utvecklingsplan, RUFSS 2010. För att kunna bedöma om regionens utveckling går i visionens riktning har fyra övergripande mål formulerats för regionens utveckling:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

De fyra målen har delmål för utvecklingen fram till år 2030. Till dessa kopplas regionala prioriteringar – insatser som behöver särskild uppmärksamhet i det korta tidsperspektivet, i första hand under RUFSS 2050:s giltighetstid 2018–2026. Tillsammans med plankartan finns en text som beskriver plankartans olika markanvändningskategorier, vilken regional funktion dessa har och hur den ska tillgodoses. I ett separat kapitel redovisas förhållningssätt, nuläge och trender, samt centrala ställningstaganden för 19 tematiska områden.

Konsekvensbedömningen har utgått från en analys av de strukturella förutsättningar som RUFSS 2050 skapar för en långsiktigt hållbar utveckling för människor, miljö och verksamheter. Analysen har inriktats på fyra perspektiv: transportinfrastruktur, bebyggelse, tekniska försörjningssystem och grönstruktur. Därefter har konsekvenserna av den regionala strukturen och övriga ställningstaganden bedömts samlat. Konsekvenser har bedömts för:

- de som bor, vistas och verkar i regionen
- miljön, samt
- samhälls- och kommunalekonomi.

I ett separat kapitel bedöms hur genomförbar RUFSS 2050 är, och vilka de viktigaste faktorerna som påverkar detta.

RUFS 2050:s påverkan på regionala strukturer och system

För transportsystemet kan konstateras att RUFS 2050 bygger på nationella infrastrukturplaner och förhandlingsöverenskommelser som är finansierade i det korta perspektivet. Utvecklingen i det medellånga perspektivet (efter 2030) är mycket svår att bedöma. Det är troligt att RUFS 2050:s strukturella effekter kommer att överensstämma med plankartan. Det är i dagsläget svårt att säga hur de överenskommelser som slutits i Sverigeförhandlingen, utanför planprocessen, påverkar de åtgärder och investeringar som finns i existerande planer.

Det är svårt att bedöma hur mycket den regionala utvecklingsplanen i sig kommer att bidra till att fler bostäder byggs, eller att bebyggelsen lokaliseras i de områden som föreslås. De mål och åtgärder som finns i förslaget ansluter till den dominerande synen på vad regionens bostadsmarknad behöver. Den regionala utvecklingsplanen ska göra regionala avvägningar mellan allmänna intressen, och mellan kommunala, regionala, och nationella målsättningar. Kommande regional planering och åtgärder med stöd av RUFS 2050 bör fokusera på att ytterligare synliggöra dessa avvägningar, som stöd för en bebyggelseutveckling i linje med den planens målsättningar.

Analysen visar att det är möjligt att tillföra de volymer av ny bebyggelse som behövs utan att den regionala grönstrukturen påverkas påtagligt. Att detta i teorin är möjligt är dock i sig ingen garanti för att utvecklingen lokalt kommer att följa denna princip. Starkt mellankommunalt samarbete, fortsatt fördjupade kunskapsunderlag, samt en tydlig regional målbild krävs för att grönstrukturens utbredning, värden och kvaliteter ska kunna bevaras och utvecklas samtidigt som regionens befolkning växer kraftigt.

De tekniska försörjningssystemens förutsättningar och behov uppmärksammas i RUFS 2050. Om de förhållningssätt som redovisas tillämpas i kommande planering och beslut finns förutsättningar för att systemen utvecklas så att mål och delmål uppnås.

Konsekvenser för de som bor, vistas och verkar i regionen

RUFS 2050:s konsekvenser för de som bor och vistas i regionen bedöms utifrån aspekterna hälsa, ett fungerande vardagsliv, samt den sociala sammanhållningen. Därefter bedöms de konsekvenser RUFS 2050 får för de som verkar i regionen – företagen och företagarna.

RUFS 2050 har en uttalad ambition att sätta människan i fokus i regionens utveckling. I många avseenden görs just detta, inte minst i den del som rör mål för utbildning och deltagande på arbetsmarknaden. Sammantaget prioriterar RUFS 2050 ytteffektivt byggande i goda kollektivtrafiklägen. Det finns risk för att de förhållningssätt för hälsa och miljö som formuleras inte kommer att få fullt genomslag i det som planeras och byggs. Efterföljande planering behöver utveckla tydliga strategier för att undvika negativ hälsopåverkan som ett resultat av exponering för buller och luftföroreningar samt av minskad tillgång till grönområden för invånarna.

RUFS 2050:s konsekvenser i termer av stöd för ett fungerande vardagsliv är positiva, i första hand eftersom ökad tillgänglighet till service och arbetsmarknad underlättar vardagen för många människor.

RUFS 2050:s innehåll svarar mot många olika gruppers behov och förutsättningar. Förhållningssätt och uppmuntran till att integrera exempelvis hållbarhetsbedömningar och tillämpa ett barnperspektiv i bebyggelseutvecklingen bedöms skapa förutsättningar för att social sammanhållning, integration och hälsa integreras som viktiga frågeställningar i planeringen.

Sammantaget bedöms RUFSS 2050 styra mot en mer socialt sammanhållen region, men en förtätning av bebyggelsen bedöms innebära både utmaningar och möjligheter. Förtätning och komplettering i redan bebyggda områden innebär en risk att områden på sikt gentrifieras – att stigande popularitet resulterar i högre hyror, markpriser och andra kostnader. Detta kan skapa utträngningseffekter för socioekonomiskt svagare grupper. De långsiktiga sociala effekterna av detta är svåra att bedöma. Socioekonomiska analyser bör föregå planering i tidiga skeden för att kartlägga övergripande sociala behov och förutsättningar.

RUFSS 2050 har satt tydligt fokus på det internationellt konkurrensutsatta näringslivets behov. Konsekvenserna av RUFSS 2050 för näringslivet bedöms som positiva: ett fokus kommande år på bibehållen eller ökad tillgänglighet, lokalisering av ny bebyggelse i goda lägen, framkomlighet i transportsystemet för näringslivets transporter, och stärkt samarbete kring FoU kommer att gynna näringslivet och underlätta dess utveckling.

Miljökonsekvenser

RUFSS 2050:s övergripande karaktär gör att dess konsekvenser för naturmiljö, ekosystemtjänster och kulturmiljö blir mycket svåra att bedöma. Delmål för grönstrukturens skydd och utveckling saknas. Sammantaget är dock ambitionerna i RUFSS 2050 höga. Det finns risk för en påtaglig påverkan på regionens naturmiljöer när en stor mängd ny bebyggelse och transportinfrastruktur ska tillföras under kort tid. För naturmiljön ger den tydliga inriktningen på bevarande av de gröna kilarna, stärkande av svaga samband, och koncentration av bebyggelse till kollektivtrafiknära lägen generellt sett en bra grund att stå på i kommande planering. Förtätningen kan få konsekvenser för kulturmiljön då ursprungliga stadsplanekvaliteter med bebyggelse i samspel med natur försvinner. Arbetet med att ta tillvara och vårda kulturmiljön behöver genomsyra all fysisk planering. RUFSS 2050:s förhållningssätt och ställningstaganden för detta behöver ges stor uppmärksamhet i kommande kommunal planering.

Mål och delmål för vatten saknas, men de förhållningssätt som formuleras är tydliga och breda. RUFSS 2050 kan bidra positivt till att vattenrelaterade mål nås. Kommande planering och utredningsarbete bör dock speciellt lyfta fram behoven av att skydda och utveckla dricksvattenförsörjningen, i form av både målsättningar och konkreta åtgärder.

RUFSS 2050 innehåller omfattande förslag på ny bebyggelse och infrastruktur. I beskrivningen av markanvändningen dominerar frågor kring ytsnålhet, avståndsoptimering och tillgänglighet. Ett bevarande- eller hushållningsperspektiv saknas. Ett sådant kompletterande perspektiv bör utvecklas i kommande planering. RUFSS 2050:s förhållningssätt till regionens blå- och grönstruktur innehåller redan idag viktiga ställningstaganden av hushållningskaraktär som kan tjäna som grund för detta.

Jämfört med tidigare regionala utvecklingsplaner så har RUFSS 2050 höjt ambitionerna påtagligt för att minska regionens klimatpåverkan. Genom målsättningen att år 2045 vara en region utan klimatpåverkande utsläpp görs klimatfrågan till en ram inom vilken resten av planen utformas. Detta är positivt och ligger i linje med nationell och internationell politik.

RUFSS 2050 upprepar och fördjupar tidigare ställningstaganden för risk och sårbarhet till följd av klimatförändringen. Behovet av klimatanpassning i bebyggelse och infrastruktur uppmärksammas på ett tydligt sätt.

Ekonomiska effekter

RUFS 2050:s övergripande karaktär och frånvaro av detaljerade förslag gör det svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna. Dessutom saknas metoder för detta. Ett arbete med att utveckla metoder har inletts av landstinget och på sikt kan sådana bedömningar utgöra viktiga delar av planarbetet. En slutsats från detta arbete är att förutsättningarna för att kunna göra en samhällsekonomisk värdering av de olika delmålen varierar avsevärt. Ett grundproblem är att de åtgärder som krävs för att uppnå respektive delmål inte är preciserade i RUFS 2050. Det gör att kostnaderna blir mycket svåra att uppskatta. De nyttor och kostnader som kan beräknas fångar dessutom inte alla samhällsekonomiska aspekter av måluppfyllelsen, vilket innebär att beräkningarna blir ofullständiga och svåra att jämföra. Uppfyllandet av delmålen kräver också omfattande investeringar till år 2030, medan nyttorna kan anses bestående och ackumuleras över en längre tidsperiod. Tidsperioden för vilka nyttor och kostnader mäts påverkar alltså utfallet. En beräkning som till fullo fångar det samhällsekonomiska utfallet av att delmålen uppfylls är således behäftad med svårigheter. En prioritering mellan delmålen som enbart baseras på samhällsekonomi kan därför behöva kompletteras med andra metoder.

Genomförbarhet

RUFS 2050:s genomförbarhet är svårbedömd eftersom flera konkreta avvägningar och ställningstaganden skjuts till senare planering. Överlag bedöms dock planförslaget vara minst lika genomförbart som den nu gällande RUFS 2010.

Samlad bedömning

Den samlade bilden av bedömningen är att RUFS 2050:s negativa konsekvenser är begränsade och står i proportion till de stora nyttor som uppstår för dem som bor och verkar i regionen om RUFS 2050 genomförs.

Delmålen för 2030 speglar relativt väl de långsiktiga ambitionerna för 2050. De fungerar bra som riktningsskivare och grund för prioriteringar.

Sammantaget bedöms RUFS 2050 styra mot en jämlik region. Kopplingen mellan förslagets mer allmänna resonemang om jämlikhet, dess målbilder och delmål, åtgärder och förhållningssätt brister dock bitvis. Det finns behov av att speciellt bevaka hur jämlikhetsperspektivet hanteras i efterföljande planering, förslagsvis genom riktade konsekvensbedömningar.

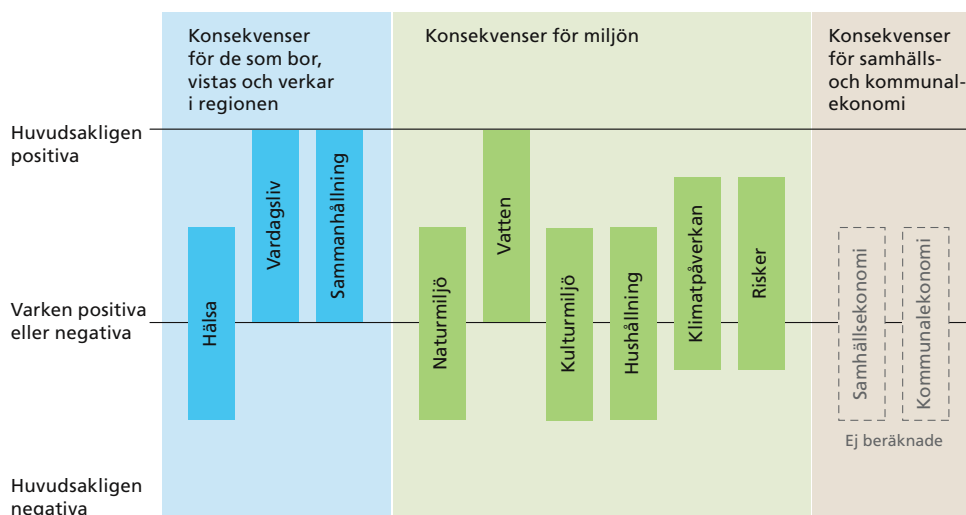
RUFS 2050 har högt satta ambitioner på miljöområdet. De miljömässiga konsekvenserna av att planen *inte* antas är mycket svåra att bedöma. Bedömningen är dock att en framtid utan RUFS 2050 innebär en risk för att miljöförhållandena på sikt försämras. Detta gäller såväl miljöpåverkan kopplad till regionala system (transporter, energi, teknisk försörjning) som miljöpåverkan som uppstår vid ny eller ändrad markanvändning.

Konsekvensbedömningen har försvarats av att RUFS 2050 är generellt skriven och har mycket breda mål- och åtgärdsformuleringar. Detta för det goda med sig att många aktörer kan ställa sig bakom RUFS 2050. Baksidan är att svåra avvägningar och prioriteringar mellan motstående intressen skjuts till senare beslutsfattande. Risken är då att beslut fattas under större tidsnöd och med sämre underlag än under RUFS-processen. En stor utmaning i regionens utveckling framöver är att omsätta höga ambitioner på det sociala området i konkreta åtgärder som ger resultat och att säkerställa att investeringar i bebyggelse och infrastruktur bidrar till att sociala mål nås. Den roll som företagen kan spela här bör uppmärksammas mer.

När det gäller markanvändning har RUF 2050 flera förtjänster, inte minst eftersom inriktningen är att tillväxten ska ske utan att intrång görs i den regionala grönstrukturen. Förhållningssättet för den byggda miljön präglas dock av ett starkt fokus på tillväxt och kapacitetshöjningar. Viktiga frågor i kommande planering blir därför hur kvaliteter i boendemiljön ska säkerställas, hur avvägningar mellan olika allmänna intressen kopplade till markanvändning som ska göras, samt vilka värden eller geografiska områden som bör undantas ny eller ändrad bebyggelse. Bebyggelse kommer att tillkomma i miljöer med mycket buller, dålig luft och liten tillgång till gröna ytor. Hälsoriskerna för de människor som ska bo och röra sig i dessa miljöer måste uppmärksammas.

Det saknas i RUF 2050 en analys av i vilken mån de stora, redan beslutade och mycket resurskrävande överenskommelser och investeringsplaner som inarbetats i planen är anpassade till RUF 2050:s sociala och miljömässiga målsättningar.¹ Det är angeläget att så snart som möjligt inleda ett arbete med att samordna mål och underlag för planeringen så att regionala och statliga aktörer utgår från målsättningar och prognoser som inte i väsentliga avseenden skiljer sig åt.

Figur 1. RUF 2050:s samlade konsekvenser

¹ För mer information se separat rapport, Strukturanalyser för Stockholms län och östra Mellansverige år 2050 – Konsekvenser av strukturbild år 2030–2050 Underlag till utställning. Finns tillgänglig på www.rufs.se.

Utställningsförslag RUFs 2050

Sändlista, remissinstanser 27 juni–3 november 2017

Kommuner i Stockholms län

Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Lidingö stad
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Stockholms stad
Sundbybergs stad
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Upplands Väsby kommun
Upplands-Bro kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms stad
Värmdö kommun
Österåkers kommun

Statliga organ och bolag

Akademiska hus AB
Akademiska hus AB Region Stockholm
Arbetsförmedlingen Stockholm Gotland
Arkitektur- och designcentrum
Barnombudsmannen, BO
Beijerinstitutet
Blekinge Tekniska Högskola
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Diskrimineringsombudsmannen
Energimyndigheten
Exportrådet
Folkhälsomyndigheten
Formas
Försvarsmakten
Försäkringskassan
Handelshögskolan i Stockholm

Havs- och vattenmyndigheten
Högskolan i Gävle
Institutet för framtidsstudier
Jordbruksverket
Karolinska Institutet
Karolinska Institutet Science Park AB
Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konsumentverket
KTH, ITM skolan
Kungliga Hovstaterna
Kungliga Musikhögskolan
Kungliga Tekniska högskolan (KTH)
Lantmäteriverket
Linköpings Universitet
Livsmedelsverket
Luftfartsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Migrationsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Myndigheten för yrkeshögskolan
Mälardalens högskola
Naturvårdsverket
Polismyndigheten, Region Stockholm
Post- och telestyrelsen AB
Riksantikvarieämbetet
Samhall AB
SJ AB
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Skolverket
SMHI
SMHI, Stockholm

Socialstyrelsen
Statens fastighetsverk
Statens Kulturråd
Statistiska centralbyrån
Stiftelsen Electrum, Kista Science City AB
Stockholm Arlanda Airport
Stockholm Environment Institute
Stockholm Resilience Centre
Stockholm Science City
Stockholms Universitet
Ståthållarämbetet
Swedavia AB
Svenska ESF-rådet
Svenska Filminstitutet
Svenska Institutet
Svenska Kraftnät
Sverigeförhandlingen
Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)
Sveriges Lantbruksuniversitet
Södertörns Högskola
TeliaSonera AB
Tillväxtanalys
Tillväxtverket
TNS Sifo AB
Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI
Trafikanalys
Trafikverket
Trafikverket, Region Stockholm
Transportstyrelsen
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslersämbetet
Uppsala Universitet
Vasakronan AB, Region Stockholm
Vattenfall AB
Vetenskapsrådet
Vinnova
Örebro Universitet

RUFs 2050

**Kommunala samarbetsorgan,
bolag m.m.**

AB Familjebostäder
AB Stockholm Globe Arenas
AB Stockholmshem
Brandkåren Attunda
Ekerö Energi AB
Järfällahus AB
Kommunförbundet Stockholms län
Käppalaförbundet
Mälardalsrådet
Mälarens Vattenvårdsförbund
Nacka Energi AB
Norrenergi AB
Norrhälje Energi AB
Norrsvatten AB
Nynäshamn Energi AB
Roslagsvatten
S:t Erik Försäkring AB
Skolfastigheter i Stockholm AB
Sollentuna Energi AB
SRV återvinning AB
Stockholm Nordost
Stockholm Parkerings AB
Stockholm Vatten AB
Stockholms Hamnar AB
Stockholms och Uppsala läns luft-
vårdsförbund
Stockholms Stads arbetsmarknads-
förvaltning
Stockholms Stads Bostadsförmedling
AB
Stockholms Stadshus AB
Stockholms Stadsteater AB
STOKAB
Storstockholms Brandförsvär
Svenska Stadsnätsföreningen (SSNF)
Sveriges Kommuner och Landsting
Sydvästra stockholmsregionens
VA-verksaktiebolag (SYVAB)
SöderEnergi AB
Söderhalls Renhållningsverk AB
(SÖRAB)
Södertörns brandförsvärsförbund
Södertörns Energi AB
Södertörns Fjärrvärme AB
SÖRAB
Telge AB
Telge Energi AB
Vattenfall Drefviken Värme AB
Vattenfall Sveanät AB
Vattenmyndigheten Norra Östersjön

Angränsande kommuner m.m.

Akershus Fylkeskommune
Arboga kommun
Askersunds kommun
Bollnäs kommun
Boxholms kommun
Degerfors kommun
Egentliga Finlands förbund
Enköpings kommun
Eskilstuna kommun
Fagersta kommun
Finspängs kommun
Flens kommun
Gnesta kommun
Gävle kommun
Göteborgs stad
Göteborgsregionens kommunalför-
bund
Hallsbergs kommun
Hallstahammars kommun
Heby kommun
Helsingfors stad
Hofors kommun
Hudiksvalls kommun
Häbo kommun
Hällefors kommun
Karlskoga kommun
Katrineholms kommun
Kinda kommun
Knivsta kommun
Kumla kommun
Kungsörs kommun
Köpings kommun
Landstinget Dalarna
Landstinget i Värmland
Landstinget Sörmland
Laxå kommun
Lekebergs kommun
Lindesbergs kommun
Linköpings kommun
Ljusdal kommun
Ljusnarsbergs kommun
Malmö Stad
Mjölby kommun
Motala kommun
Nora kommun
Norbergs kommun
Nordanstigs kommun
Norrköpings kommun
Nyköpings kommun
Nylands förbund
Ockelbo kommun
Oslo kommune
Ovanåkers kommun
Oxelösunds kommun

Region Gotland
Region Gävleborg
Region Hovedstaden (Köpenhamns-
regionen)
Region Skåne
Region Uppsala
Region Västmanland
Region Örebro län
Region Östergötland
Regionförbundet Sörmland
Sala kommun
Sandvikens kommun
Skinnskattebergs kommun
Strängnäs kommun
Surahammars kommun
Söderhamns kommun
Söderköpings kommun
Sörmlands kollektivtrafikmyndighet
Tierps kommun
Trosa kommun
Uppsala kommun
Vadstena kommun
Valdemarsviks kommun
Vingåkers kommun
Västerås stad
Västra Götalandsregionen
Ydre kommun
Åbo stad
Ålands landskapsregering
Åtvidabergs kommun
Älvkarleby kommun
Ödeshögs kommun
Örebro kommun
Östhammars kommun

Stockholms läns landsting

AISAB
Centrum för arbets- och miljömedicin
Danderyds sjukhus AB
Folktandvården i Stockholms län AB
Förvaltningen för utbyggd tunnelbana
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Karolinska universitetssjukhuset
Kulturnämnden
Landstingsarkivet
Landstingsrevisorerna
Landstingsstyrelsen
LOCUM AB
Patientnämnden
Styrelsen för Stockholms läns sjuk-
vårdsområde (SLSO)
Södersjukhuset AB
Tiohundra AB
Trafiknämnden

Nationella minoriteter

Judiska Centralrådet
Judiska Ungdomsförbundet
Sameföreningen i Stockholm
Svenskfinländarnas delegation
Sverigefinska riksförbundet, Stockholms distrikt
Sverigefinska ungdomsförbundet
Sveriges Jiddischförbund
Tornedalingar i Stockholm

Intresseorganisationer, företag m.m.

3M Svenska AB
AB Botkyrkabyggen
AB Ekeröbostäder
AB Nykvarnsbostäder
AB Nynäshamnsbostäder
AB Sigtunahem
AB Svenska Bostäder
AB Telgebostäder
AB Upplands-Brohus
AB Väsbyhem
Aberdeen Property Investors AB
Academic Search AB
Akelius fastigheter AB
Almi företagspartner Stockholm
Sörmland AB
Alternativ stad
AP Fastighets AB
Apoteket AB
Arbetarnas Bildningsförbund i Stockholms län, ABF
Arbetsgruppen Rädta Grimstaskogen
Armada Fastighets AB
Armémuseum
A-Search AB
Assyriska Riksförbundet i Sverige
Astra Zeneca AB
Atrium Ljungberg AB
Attendo Care AB
Axfood AB
Bil Sweden
Biogas Öst
Bostadsstiftelsen Signalisten
Bravida Sverige AB
Business Sweden
ByggVesta Development AB
Centerpartiet i Stockholms län
Chilenska Riksförbundet
Coompanion Stockholm och Coompanion Roslagen & Norrort
Coompanion Sverige
Coop Sverige AB
Cykelfrämjandet

Cykelfrämjandet - Stockholm norrort
Cykelfrämjandet - Storstockholm
Dalkia AB
Dansmuseet
Diversitas AB
Diversity Charter Sweden
Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening
E.ON Sverige AB
Ecoloop
Ekologigruppen
Ellevio AB
EntreprenörCenter i Stockholm HB
Ericsson AB EAB
Eritreanska Riksförbundet i Sverige
Etnografiska museet
Europainstitutet
European Institute for Managing Diversity
Fabege AB
Fastighets AB Förvaltaren
Fastighetsägarna Stockholm
Feministiskt Initiativ, Region Stockholm
Filmregion Stockholm-Mälardalen
Finlandssvenskarnas Riksförbund i Sverige
Flextronics Design
Folksam ömsesidig sakförsäkring
Folkuniversitetet
Fortum Sverige AB
Friluftsförbundet Norra Järva
Friluftsförbundet, Stockholms distriktsförbund
Fältbiologerna Stockholm-Uppland-Gotland
Färgfabriken
Föreningen Rädta Järvafältet
Föreningen Rädta Lovö
Föreningen Rädta Ältasjön
Föreningen Skärgårdshandlarna
Företagarna i Järfälla
Företagarna Stockholms län
GE Real Estate Norden
Godstransportrådet Stockholm-Mälardalen
Greenpeace Sverige
Grekiska Riksförbundet
Gröna Bilister
Hallwylska museet
Handelns utredningsinstitut
Handelsbanken AB
Handelskammaren Mälardalen
Handikappförbundens samarbetsorgan HSO Stockholms län
Haninge Bostäder AB

Hela Sverige ska leva
Hermansson & Co AB
Historiska museet
HSB Stockholm
HSO i Stockholms län
HSO Stockholms stad
Hufvudstaden AB
Huge Fastigheter AB
HUI Research
Hushållningssällskapet i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län
Hyresgästernas boendetrygghet
Hyresgästföreningen Region Stockholm
IBM Svenska AB
ICA AB
Ideell kulturallians i Stockholms län
Industrifonden
Innovationsbron Stockholm AB
Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum
Institutet för näringslivsforskning
Internationella Företagarföreningen i Sverige
Irakiska Riksförbundet i Sverige, IRS
Iranska Riksförbundet i Sverige, IRIS
Islamiska Förbundet i Sverige
ISS Facility Services AB
Italienska Riksförbundet i Sverige, FAIS
Jagvillhabostad.nu
Jernhusen AB
JM AB
Jägareförbundet Stockholms län
Katolska biskopsämbetet/Stockholms katolska stift
KF Fastigheter AB
Kista Science City + Stiftelsen electrum
KK-stiftelsen
Klövern AB
Kollektivtrafikant Stockholm
Kommittén för bevarande av Storstockholms friluftsområden
Konstnärliga och litterära yrkesutövarers samarbetsnämnd (KLYS)
Konstnärscentrum Öst
Konsumentföreningen i Stockholm
Kooperativa förbundet
Kristdemokraterna i Stockholms stad
Kristdemokraterna, Stockholms län
Kungliga Automobilklubben (KAK)
Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)
Kungliga myntkabinettet
Kungsleden AB

Kurdiska Riksförbundet
Landsbygdsnätverket
Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU)
Lantbrukarnas riksförbund,
Regionförbundet i Mälardalen
Lantmännens riksförbund
Lectia
Ledarna
Lernia
Liberalerna Stockholms län
Lidingöhem AB
Livrustkammaren
LO-distriktet i Stockholms län
LÓreal Sverige AB
Lovö Hembygdsförening
Länsförsäkringar Bank AB
Länstrafiken Sörmland
Länstrafiken Örebro AB
Manpower AB
Medborgarskolan, Region Stockholm
Medelhavsmuseet
Mekonomen Norden AB
Mellansvenska Handelskammaren
Micasa Fastigheter i Stockholm AB
Michelin Nordic AB
Miljöpartiet de Gröna i Stockholms län
Miljöpartiet de Gröna i Stockholms läns landsting
Moderaterna i Stockholms stad och län
Moderna Museet
Motorbranschens Riksförbund, MRF
Motorförarnas Helnykterhetsförbund, MHF
Multimind Bemanning AB
NAI Svefa
Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande, NTF
Nationalmuseum
Nationalstadsfonden WWF
Nature Associates
Naturhistoriska riksmuseet
Naturskyddsföreningen i Stockholms län
NCC AB
NCC construction AB
Net1
Nordea AB
Nordisk InnovationsCenter
Nordiska Museet
Nordregio
Novartis AB
Näringslivets forskningsinstitut

(RATIO)
Nätverk för gemensam välfärd Stockholm
Nätverket för Hyresgästernas Boendetrygghet
c/o Loosme
Oden Anläggningsentreprenad AB
Oljekonsumenternas förbund, OKQ8
Peab Sverige AB
Pensionärernas Riksorganisation, PRO, Stockholms län
Pfizer AB
Polska Invandrares Riksförbund
Portugisiska Riksförbundet i Sverige
Postmuseum
Postnord
Praktikertjänst AB
PRO Stockholms län
Ragn-Sells AB
Resenärsforum
RFSL
RFSU
Riksbyggen
Riksförbundet Hem och skola
Riksförbundet Roma International
Riksförbundet Romer i Europa
Roslagsbostäder AB
RRC Stockholms län
Rädda barnen, Stockholmsförbundet
Röda Korset, Region Stockholm
SACO
Saltsjöbadens Hembygdsförening
Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, SIOS
Samfundet S:t Erik
Sandvik AB
Scandic Hotels AB
Scania AB
SEB AB
Securitas Sverige AB
Sensus studieförbund, region Stockholm-Gotland
Sensus studieförbund, Stockholms län
Serbiska Riksförbundet i Sverige
Siemens AB
Sjöhistoriska museet
Skandiabanken
Skanska Sverige AB
Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation (SIKO)
Skärgårdens trafikantförening
Skärgårdsstiftelsen
Skönhetsrådet
Småa AB

Socialdemokraterna i Stockholms län
Socialdemokraterna i Stockholms läns landsting
Sodexo AB
Somaliska Riksförbundet i Sverige
SOS Alarm Sverige AB
Spanska Riksförbundet i Sverige
Spoon
Sportfiskarnas Stockholmsdistrikt
Statens historiska museer
Statens Maritima Museer
Statoil AB
Stendörren Fastigheter AB
STF Stockholm lokalavdelning
Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning
Stiftelsen för samverkan mellan universiteten i Uppsala, näringsliv och samhälle (STUNS)
Stiftelsen för Strategisk Forskning, SSF
Stiftelsen Stockholms studentbostäder (SSSB)
Stockholm Business Region AB
Stockholm Entreprenad och Bemannings AB
Stockholm Sjögård
Stockholm Visitors Board AB
Stockholms Akademiska Forum
Stockholms Byggmästareförening
Stockholms handelskammare
Stockholms Hantverksförening
Stockholms Idrottsförbund
Stockholms katolska stift
Stockholms Kooperativa Bostadsförening
Stockholms läns bildningsförbund
Stockholms läns hembygdsförbund
Stockholms läns museum
Stockholms Ornitologiska Förening
Stockholms Sjögård
Stockholms Stadsmuseum
Stockholms studentkårers centralorganisation (SSCO)
Stockholm-Uppsala Life Science
Strukton Rail AB
Studiefrämjandet i Stockholm
Studieförbundet Bilda för kyrka och samhälle
Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, SNS
Studieförbundet Vuxenskolan
SVEAB
Swebus AB
Swedbank AB

Swedish Incubators and Science Parks
Svensk Bilprovning AB
Svensk Energi
Svensk Fjärrvärme AB
Svensk Handel
Svenska Bankföreningen
Svenska Botaniska Föreningen
Svenska byggnadsvårdsföreningen
Svenska Entreprenad i Mälardalen AB, SVEAB
Svenska föreningen för byggnadsvård
Svenska Försäkringsföreningen
Svenska Jägareförbundet
Svenska kyrkan, Stockholms stift
Svenska kyrkan, Uppsala stift
Svenska orienteringsförbundet
Svenska Petroleum och Biodrivmedelinstitutet, SPBI Service AB
Svenska Riskkapitalföreningen, SVCA
Svenska Rovdjursföreningen
Svenska Teaterförbundet
Svenska Turistföreningen, Stockholm lokalavdelning
Svenska Uppfinnareföreningen
Svenskt Näringsliv, Regionkontor Stockholm
Sverigedemokraterna, Stockholmsdi-

striktet
Sverigefinska Riksförbundet
Sveriges bergmaterialindustri (SBMI)
Sveriges BostadsrättsCentrum AB
Sveriges bussföretag
Sveriges Elevråds Centralorganisation, Elevrådsstödet Stockholm
Sveriges Frikyrkosamråd
Sveriges hotell- och restaurangföretagare (SHR)
Sveriges Konsumenter i Samverkan
Sveriges Ornitologiska Förening
Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Stockholmsdistriktet
Synskadades Riksförbund Stockholms och Gotlands län
Syrianska Riksförbundet i Sverige
Systemstrategerna AB
Särnmark Support AB
TCO Stockholms län
TDC Sverige
Tekniska museet
Tele2 AB
Telefonaktiebolaget LM Ericsson
Telenor Sverige AB
Territorium AB
The Stockholm School of Entrepre-

neurship, SSES
Transportgruppen
Tre
Turkiska Riksförbundet
Tyresö Bostäder AB, TYBO
Upplands Lokaltrafik AB
Vasamuseet
We Select
Veidekke Bostad AB
Veolia
Veolia Transport Sverige AB
Villaägarnas riksförbund – Region ABC
Vänsterpartiet i Stockholms läns landsting
Vänsterpartiet Storstockholm
Världsnaturfonden Sverige
Värmdö Bostäder AB
Västmanlands Lokaltrafik AB
X-trafik AB
Yimby
Åkeriföreningen ABC-åkarna
Östasiatiska museet
Östgötatraffiken
Östsvenska handelskammaren